

DERS ADI: TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

SINIF DÜZEYİ: 11

HAFTA: 13-17 NİSAN

KONU: CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE TİYATRO(1950-1980)

1950 SONRASI TÜRK TİYATROSU

1940 - 1960 yıllarında ülkedeki değişim, tiyatroyu da yakından ilgilendirmiştir.

Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa, Adana, Trabzon ve Diyarbakır gibi kentlerde perdelerini açan Devlet Tiyatroları turneler düzenleyerek Türkiye'nin her yanında izleyiciye ulaşmıştır. Haldun Taner, Turgut Özakman, Aziz Nesin, Nazım Kurşunlu gibi sanatçılar bu dönemde eserler vermişlerdir. Dünya ve Türk tiyatrosunu incelemek, tiyatro tarihimizi ve eserlerimizi yurt içinde ve yurt dışında tanıtmak için inceleme ve çalışmalar yapmak amacıyla 1958'de Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde bir tiyatro enstitüsü kurulmuştur.

1960 - 1980 yıllarında özel tiyatroların sayıları artmıştır. Bu dönemde akademik düzeyde tiyatro eğitimi yapılması, tiyatro sanatı konusunda bilimsel araştırmaların çoğalması, tiyatro eleştirilerinin gelişmesi, tiyatroyla ilgilenenlerin tartışma ortamı bulması, tiyatro kongrelerinin düzenlenmesi bu sanatın sorunlarının çözülmesinde önemli adımlardır.

1960'lı yıllarla birlikte Türk tiyatrosunun parlak dönemleri de başlar. Oyun yazarları bu dönemde toplumsal sorunları işleyen başarılı örnekler sunmuşlardır. Haldun Taner, *Keşanlı Ali Destanı*'yla geleneksel Türk tiyatrosunun belirleyici özelliklerini, toplumsal ve siyasal bir içerikle birleştiren yeni bir yerli epik tiyatro oluşturmuştur. Bu dönemde yazılan oyun sayısında artış gözlemlendiği gibi oyunların konuları da çeşitlenmiştir. Oktay Rifat, Melih Cevdet, Refik Erduran, Turgut Özakman, Nezihe Meriç gibi yazarlar bireyden hareketle topluma yönelmişlerdir. Oktay Rifat'ın *Kadınlar Arasında*, Melih Cevdet'in *İçerdekiler* ve *Mikado'nun Çöpleri*, Haldun Taner'in *Fazilet Eczanesi*, *Huzur Çıkmazı* gibi oyunları bireyden hareketle toplumsal çarpıklıkları işleyen eserlerdir. Bu dönemde tiyatro, işçi ve köylü kesiminin sorunlarına da eğilir. Orta sınıftan ailelerin yaşadığı toplumsal ve ekonomik sorunlar, köy ve gecekondu ortamı, toplumun yaşama ve giyinme biçimi dil özellikleriyle sahneye getirilir. Refik Erduran *Cengiz Han'ın Bisikleti*'nde eski yaşam biçiminden kurtulmaya çalışan bir erkeğin tutumuyla Batılılaşmanın yanlış anlaşıldığını işler. Turgut Özakman; *Güneşte On Kişi*, *Komşularımız* oyunları ile ferdin kendini küçük görme duygusunu toplumsal şartlar açısından inceler. Yine bu dönemde konularını Osmanlı tarihinden, halk kahramanlarının hayatlarından ve mitolojiden alan oyunlar yazılır.

Turan Oflazoğlu, Orhan Asena, Güngör Dilmen, Necati Cumalı bu alanda eserler vermişlerdir. Oyun yazarlığında büyük bir atılım görülen bu dönemde Adalet Ağaoğlu, Nezihe Aras, Recep Bilginer gibi yeni bir yazar kuşağı da yetişmiştir.